

Lengyel hazafi vs. lengyel zsidó ^[1]

Menekültek menedéke, Magyarország, 1939-1946

A magyar politikai vezetés 1939 őszén döntést hozott a lengyel katonai és polgári menekültek befogadásáról. Bár a nagyszámú feldolgozás és a visszaemlékezések sem tagadják a sajátos együttélés során felmerült problémákat, a történeti emlékezet által idealizált kép a magyar „menekültparadicsomról” a levéltári dokumentumok fényében árnyalásra szorul - többek között a zsidó menekültügy kontextusában.

1939. szeptember 18-án *Teleki Pál* miniszterelnök utasítására megnyitották a lengyel menekülők előtt a fél évvel korábban, Kárpátalja visszacsatolása után 180 kilométeres szakaszon helyreállt lengyel-magyar határt. A becslések szerint mintegy 60 ezer ember számára 140 katonai menekülttábor létesült, illetve Budapesten kívül 114 településen szállásoltak és láttak el polgári személyeket. A katonák ügyeivel a Honvédelmi Minisztérium *Baló Zoltán*, majd az ő 1943. októberi eltávolítása után *Utassy Loránd* ezredes vezette XXI. ügyosztálya, a civil menekültekkel a Belügyminisztérium VII. c. osztályaként működő Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatósága (KEOKH), illetve a IX. osztály foglalkozott. Utóbbi osztály helyettes vezetője, majd az 1941. júniusi átszervezés utáni irányítója *id. Antall József* miniszteri tanácsos volt.

A lengyel menekültek segítézésében kiemelkedő szerepet játszó társadalmi szervezetek sorában az 1939 szeptemberében létrejött, *gr. Károlyi Józsefné* és *Szapáry Erzsébet* grófnő irányításával működő Magyar-Lengyel Menekültügyi Bizottságot, illetve a *Henryk Sławik* újságíró, a „*lengyel Wallenberg*” vezetésével szerveződött Lengyel Menekültek Gondozásának Ügyeit Intéző Polgári Bizottság Magyarországon nevű szervezetet kell kiemelni. Utóbbi egyben a lengyel emigráns kormány konzulátusi feladatokat ellátó képviselője is volt, hiszen a folyamatos német tiltakozás hatására és a lengyel államiság erőszakos német-szovjet felszámolása miatt a budapesti és ungvári lengyel konzulátusok 1940. nyár végén, a lengyel katonai attasé irodája 1940 őszén, a lengyel követség pedig 1941 januárjában volt kénytelen beszüntetni működését Budapesten.

id. Antall József és Henryk Sławik

A Teleki-kormány döntése a lengyel menekültek befogadásáról *Juhász Gyula* történész véleménye szerint hatalmi érdekből hozott és egyben morális okokkal is magyarázható lépés volt, hiszen megfelelt az ország külpolitikai céljainak és a propaganda által még inkább felerősített lengyelbarát közhangulatnak is. Az 1939. szeptember 22-i minisztériumi értekezlet azt rögzítette, hogy a lengyelek befogadása, „*amennyire csak a kockán forgó egyéb érdekek sérelme nélkül lehetséges, az emberiség követelményeinek megfelelő figyelembe vételével történjék*”. Ennek a szempontnak az érvényesítésére „*külpolitikai tekintetéből, valamint a magyar nemzet jó hírének a pártatlan külföldi közvélemény előtt való megőrzése szempontjából*” nagy súlyt helyezett a külügyi vezetés.

A katonai internálótáborok megszervezése és fenntartása, a menekülteknek nyújtott szociális támogatás, egészségügyi ellátás, illetve számukra az oktatás és a helyi közösségekbe való integrálás biztosítása komoly szervezőmunkát igényelt, és jelentős összegeket emésztett fel. A táborok és a menekültek száma folyamatosan csökkent.

1941-ig mintegy 30 ezer lengyel katona jutott el különböző úton-módon, az. ún. „*evakuációs hadművelet*” titokban támogató, olykor csak eltűrő, de sokszor hivatalosan tiltó és büntető magyar szervek és személyek közreműködésével Franciaországba, Angliába és a Közel-Keletre, hogy *Władysław Eugeniusz Sikorski* tábornok nyugati lengyel hadseregében a szövetségeseik győzelméért és hazája felszabadulásáért harcoljon. A Magyarországon maradt néhány ezer menekült sorsa döntően az ország német megszállása, illetve a nyilas hatalomátvétel után változott meg, sokakat letartóztattak, elhurcoltak és kivégeztek. A háborút túlélő menekültek hivatalos repatriálása 1946 augusztusában zárult le.

A menekültek *József Piłsudski* marsall 1935-ös halála után látványosan meggyengülő ún. *szanációs* tekintélyuralmi rendszerének bukása, illetve a nyugati hatalmak által nyilvánosan garantált lengyel államiság felszámolása után érkeztek Magyarországra. Ezek az évek jelentős társadalmi feszültségeket halmaztak fel, amely széles teret engedett a politikai radikalizmusnak, az állami erőszaknak és a zsidó lakosság elleni politikai és gazdasági hadviselésnek. A Horthy Miklós kormányzó nevével fémjelzett alapvetően tengelybarát kormányzati rendszer, a revíziós törekvések oltárán egyre több engedményt tett, saját zsidó állampolgárait törvényekkel diszkriminálta, és a külföldről menekülő zsidók biztonságát sem szavatolta.

A dicső múlt mellett a jelentősen változó európai politika változásaiból, illetve az arra adott különböző válaszokból fakadó problémák terheltek, amelyeket egyre nehezebben lehetett a kétoldalú kapcsolatokban érzékelhető kölcsönös jó szándékkal orvosolni. *Hory András* varsói magyar királyi követ jelentéseiből kitűnik, hogy a lengyel politikai elit és a közvélemény izgatottan és bizonytalanul követte 1938-1939 történéseit, és egyre gyakrabban fogalmazott meg kritikát és szemrehányásokat, és tette fel magának a kérdést, hogy Magyarország az évszázados lengyel-magyar barátság ellenére „*nem kötötte-e teljesen Berlin*

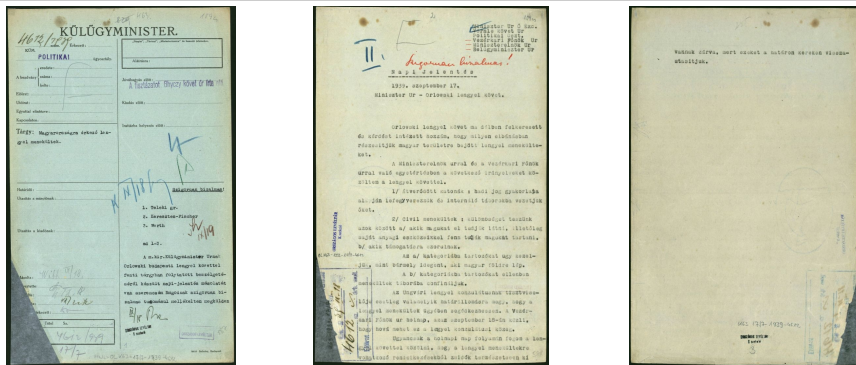
szekeréhez a sorsát”? Ezt a megrendült presztízst feledtette a lengyel-magyar határ létrejötte okozta eufória, de a Lengyelország elleni fegyveres akcióból tudatosan kimaradó magyar politika ellenére - bár ezt sokan „*apró szépséghibának, a történelem gonosz tréfájának*” tartották - a két ország a háborúban ellentétes oldalán [popup title="állt" format="Default click" activate="click" close text="Hory András varsói követ így fogalmaz: „Magyarország a tengely oldalán halad,[...] Lengyelország [...] a nyugati demokráciákhoz sodródott.” MNL OL K 63-17/7-1939-465. res. pol. – Hory levele Csáky István külügyminiszterhez, Varsó, 1939. május 12.].

Ennek ellenére a lengyel menekültügy kezelése, a katonák és civilek segélyezése, élelmezése, mentése és nyugatra jutásuk elősegítése Magyarország második világháborús történetének vállalható, bár esetenként konfliktusokkal, problémákkal és ellentmondásokkal terhelt fejezete. Ennek, az egykori lengyel menekültek visszaemlékezéseiben is tetten érhető és a két nép kapcsolatait máig meghatározó jelentőségét nem kisebbíti, ha hiteles forrásokkal felidézünk a történet bizonyos vitatható elemeit és árnyoldalait is.

A háborús hétköznapok során jelentkező problémákról, a gyakorlatilag értéktelen zloty elfogadása miatt kilátástalan helyzetbe került kereskedők elhúzódo segélyezéséről, a menekültektől - az ország vélt külpolitikai érdekei és a magas elhelyezési és ellátási költségek miatt - szabadulni próbáló magyar külpolitikai és katonai vezetés vitáiról, a táborkok őrzésének megszigorításáról és a lengyel halálos áldozatokról, a segítőkézség számos megnyilvánulása mellett is több kérdésben tetten érhető lengyelelles hangulatról, illetve a lengyel internáltak panaszaírói másutt részletesen beszámoltam.

1939 őszén aszerint különítették el a menekülteket, hogy civilek, vagy katonák (illetve tiszték, vagy a legénységhez tartozók) voltak. A lengyel zsidókat lehetőleg keresztényként, hamis neveket regisztráltak (a Sławik-féle bizottság igazolta a kérelmezők római katolikus vallását), de kitérésre senkit sem kényszerítettek. Komoróczy Géza szerint ez nem a menekültek védelmét szolgálta, zsidókkal egyszerűen nem akartak foglalkozni, „*kényelmesebb volt a hanyagság, mint az érvényben lévő törvények megszegése*”. Ráadásul az iratok havi, háromhavi meghosszabbításakor bármikor kiderülhetett, hogy nem valósak az adatok. A lengyel zsidók között voltak olyanok, akik nem voltak hajlandók zsidó vallásuk megtagadására, őket a hitközségeknél helyezték el. Egy 1944. júniusi, a „*zsidó fajú lengyel polgári menekültekkel történő eljárásról*” szóló BM-feljegyzés szerint „*szociális gondozásban nem részesültek*”.

Csáky István külügyminiszter szeptember 17-én azt is rögzítette a menekültekkel kapcsolatos irányelveket rögzítő napi jelentésében, hogy másnap közölni kívánja Leon Orlowski lengyel követtel, hogy a „*rendelkezésekből a zsidók természetesen ki vannak zárva, mert ezeket a határon kereken visszautasítják*”.

1. számú forrás

Szigorúan bizalmas napi jelentés a lengyel menekültügy kezeléséről
Budapest, 1939. szeptember 17.

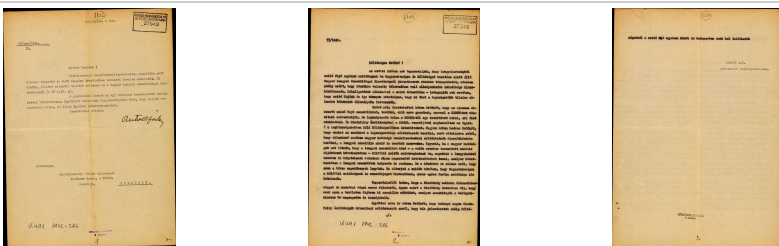
Jelzet: MNL OL K 63-17/7-1939-4612. – Polgári kori kormányhatóság levéltárak, Külügyminisztériumi levéltár, Külügyminisztérium, Politikai osztály általános iratai – Másolat.

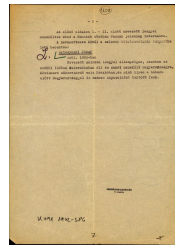
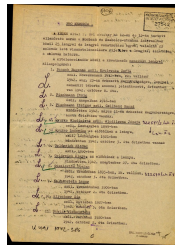
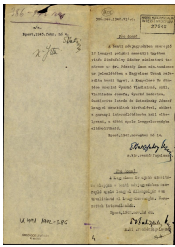
Nem tudni, a közlés megtörtént-e, mindazonáltal a „*zsidófajú külföldi állampolgárok beszivárgásának megakadályozása iránt*” már egy 1938-as belügyminisztériumi rendelettel történt intézkedés, sőt közülük a lengyelek kitelepítése jóval korábban, az 1924-es kétoldalú tárgyalások során is felmerült. Már 1939 őszén előfordult olyan eset, hogy a csendőrök a határon borostásan megjelent menekülőkről azt gyanították, hogy zsidók, „*azokat pedig nem nagyon szerették már akkoriban*”. Ezért aztán a menekülők kénytelenek voltak bebizonyítani „*a röhögő csendőröknek, hogy nem zsidók*”. Később is „*komoly nemzetpolitikai szempontnak*” számított az ország területére „*beszivárgott*” lengyel (és orosz, korábban német, osztrák, cseh, szlovák, felvidéki, kárpátaljai) zsidók minél nagyobb számban, mielőbb történő eltávolítása. Ez nem csupán több ezer (1939 végéig mintegy 3600) zsidó kiutasításához vezetett, hanem közel húszezer, az országban született, az első világháború pogromjai és a német megszállás elől Magyarországra menekült zsidónak a KEOKH vidéki kirendeltségei általi összefogdosását, deportálását és a kamenyec-podolszkij tömeggyilkosságot is eredményezte 1941 augusztusában.

A harmadik zsidótörvény elfogadása után - összhangban a németek többszöri követelésével és a lengyel tiszték hasonló kérésével is - a zsidó katonák és civilek többségét külön táborokban, többek között Fajszon, Kadarkúton és Vámosmikolán helyezték el. Utóbbi helyen 1941 augusztusában jelentette be a helyi parancsnok a tisztí tábor feloszlását, majd első intézkedésként a különböző menekülttáborokból érkezett zsidó származású lengyel tiszték, sorkatonák és családtagjaik csomagjait kutatta át, és elkobozta tőlük a távcsöveket, térképeket és fényképezőgépeket. Az ő helyzetük tehát nem a német megszállás és a nyilas hatalomátvétel után változott meg, bár kétségtelen, hogy - kész listák alapján - üldözésükre, elhurcolásukra és deportálásukra 1944 tavasza után került sor. Az 1939 ősze után - bizva a menekült lengyeleknek biztosított különleges bánásmódban - többnyire a várható deportálás elől Magyarországra érkezett lengyel zsidókra már nem vonatkozott ez a menedéjközpont, sőt, ők veszélyeztették a „*lengyel szociális akciót*”.

Ez derül ki abból a levélből, amelyet id. Antall József írt 1942. október elején a Magyar-Lengyel Menekültügyi Bizottság vezetőinek. A menekültügyi kormánybiztos telefonon, majd írásban figyelmeztette az arisztokrata hölgyeket, hogy „*veszedelmes volna, ha ilyen ügyekbe avatkoznának*”. A Siménfalvy Sándor miniszteri tanácsosnak, a KEOKH vezetőjének is megküldött levélben Antall is „*zsidófajú egyének beszivárgásáról*” ír, akik „*letagadják sok esetben, hogy zsidó fajúak*”, ezért aztán a legszigorúbb tilalom ellenére a tábori állományba kerülhetnek. Azt kéri, hogy a bizottság az újonnan érkezett zsidókat, „*továbbá, akik erre gyanúsak*”, a KEOKH-hoz irányítsa, sőt még helyesebb, ha detektívet kér tőlük. Nem lehet hagyni ugyanis, hogy „*a lengyel menekültek közé külföldi zsidók szivárognak be*”, mert akkor egyrészt a megszorító intézkedések miatt előbbiek helyzete is romlana, másrészt az engedékenység miatt „*egész Európa zsidósága ide özönlenék*”.

Válaszul - szintén Antall kérésére - a bizottság a belügyminiszternek írott feljegyzésben felsorolta az általuk segített tizenkét lengyel zsidónak a nevét és elérhetőségét, akik aztán a kitoloncolást elkerülve a ricei internálótáborba kerültek.

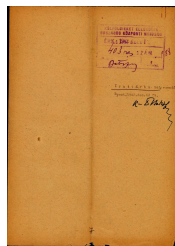
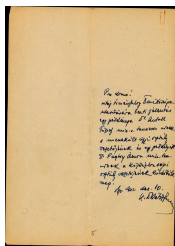
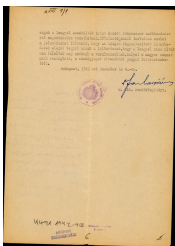
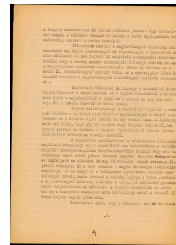
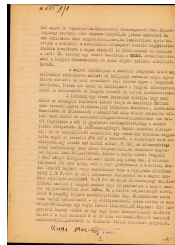
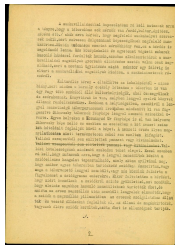
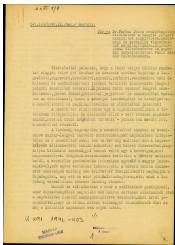

2. számú forrás
id. Antall József és a Magyar–Lengyel Menekültügyi Bizottság levelezése
 Budapest, 1942. október

Jelzet: MNL OL K 491–1942–386 – Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Belügyminisztériumi levéltár, Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóság, Rezervált iratok. – Eredeti, géppel írt, részben aláírással ellátott irat.

A Slawik-féle bizottsággal együttműködő *Henryk Zwi Zimmermann* szerint Szapáry grófnő tisztességes embernek tartotta Antallt, „*akitől idegen a rasszizmus, bár ezt nem demonstrálja*”. A forrásokból egyértelmű, hogy nem a menekültügyi kormánybiztoson és nem a bizottságon, hanem a belügyminiszter korábbi álláspontjának megváltoztatásán és döntésén múlt, hogy a menekülteket végül nem toloncolták ki. Tehát az 1939 őszén a hazájukért fegyvert ragadó lengyel hadsereggel és civilekkel együtt érkezett lengyel zsidókat - a KEOKH álláspontjával szemben - a magyar politikai elit befogadta (bár kezdetből külön nyilvántartották őket is), az életveszély elől a biztonságosnak vélt magyar menedékbe később érkezettek azonban már veszélyesnek tartotta, és igyekezett megszabadulni tőlük. Id. Antall József 1989-ben, Szapáry grófnő 1998-ban posztumusz megkapta a Jeruzsálemi *Jad Vasem* intézettől a *Világ Igaza* kitüntetését. Mindenesetre egy későbbi feljegyzés szerint csak 1942-ben 18 ezer lengyel zsidót tettek át a határon, ezek harmada később „*viszszaszivárgott*”. A „*zsidó-gyanúba jövő*” lengyelekről sárga karton-nyilvántartó lapokat fektetett fel a KEOKH.

Antall levele után nem sokkal, 1942. október-novemberben *Farkas János* rendőrkapitány ellenőrzést tartott a lengyeltől, kaposvári, keszthelyi, marcali, párkányi, szentendrej, tabi, kalocsai és székesfehérvári járási menekülttáborokban. A vizsgálatot kettős céllal, a lengyel polgári menekültek elhelyezése, gazdasági és szociális viszonyainak megállapítása, illetve magatartásuk ellenőrzése mellett a „*magukat kereszténynek valló zsidók felkutatására*” indították. Farkas zsidókat összeíró munkáját a zsidókról „*szinte gyűlölettel beszélő*” menekültek is segítették, akik szabadulni akartak zsidó menekülttársaiktól, és felhívták figyelmét a zsidógyanus emberekre is. A zsidók szerintük kiszolgálták az orosz megszállókat, ezért „*csak megtűrik őket kényszerűségből, de jobb szeretnék, ha nem tekintenék őket lengyelnek*”, mert, ha hazakerülnék, „*ügyis kiirtják a zsidókat*”.

3. számú forrás

Dr. Farkas János rendőrkapitány jelentése a lengyel polgári menekültek ellenőrzéséről és a magukat kereszténynek valló zsidók felkutatásáról
 Budapest, 1942. december 4.

Az irat jelzete: MNL OL K491–1942–403. – Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Belügyminisztériumi levéltár, Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóság, Rezervált iratok. – Eredeti, géppel írt, aláírással ellátott irat.

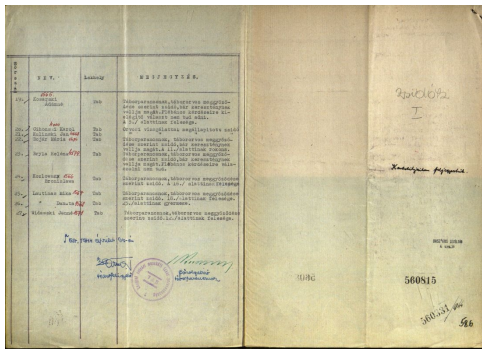
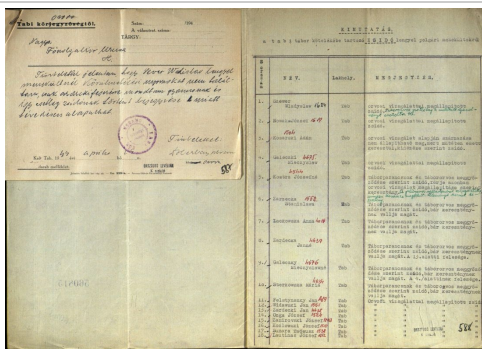
A helyzet akkor változott meg valamennyire, amikor Sikorski 1942-ben figyelmeztette a budapesti lengyel vezetőket. A magyar szervek a zsidó származású lengyelektől gyakran megtagadták a Lengyel-Magyar Menekültügyi Bizottságtól kapott igazolás hitelesítését. A keresztény lengyelek papírjait az egyik napon, a zsidókéét egy másik napon küldte meg a bizottság a magyaroknak, így hozva azok tudomására, „*hogyan ezek lengyelek, am azok pedig valószínűleg zsidók. Ez a kitoloncolást és a halált jelenti számukra*”.

A *Sacré Coeur* apácák által működtetett *Sophianum* igazgatónöje Hitlerért imádkoztatta a Szentkirályi utcában működött, „*jó házból való úrilányok nevelőjeként*” ismert intézményét. *Danuba Jakubiec* következő iskolája, *Lázár Piroška* leánygimnáziuma pedig zsidó iskola volt, oda járnak - főleg egy magas rangú tiszt lányainak - „*az akkori Magyarországon megengedhetetlen volt*”. Így lett belőle is *boglarczyk*, a balatonboglári lengyel középiskola, hivatalos nevén Lengyel Ifjúsági Tábor tanulója.

Morogtak a közkatonák, hogy „*szalmára emlékeztető szalmán*” kellett aludniuk, gyakran voltak elégedetlenek saját parancsnokaikkal, az élelmezéssel, a levesként kapott „*pirosított vízzel*”, a német nemzetiségűek jobb ellátásával. Nem tudták mire vélni a magyar hatóságoknak az evakuációval szembeni határozott fellépését, a „*kakastollak sűrű hálóját*”, a rend helyreállítása érdekében a „*puskás őrangyalok*” által alkalmazott kikötést, a fizikai erőszakot, sőt a tábori fegyverhasználatot (Tornanádaskán, Sárváron, Kisbodakon halálos áldozatokkal) és a lengyel menekültek autóra leadott csendőrlövéseket sem. A menekültek egységes szövegű, német nyelvű levelezőlapra írhattak az otthon maradtoknak, és a „*dijmentes*” feliratú bélyegzőt sok családtag értelmezte úgy, hogy az a lengyel menekültek valamilyen sajátos magyar megnevezése.

Nagymaroson „*asszonyokból álló csődület capitóliumi gágogása*” követelte a lengyelek eltávolítását, sváb legények „*bögték a képükbe*” a „*Heil, Hitler!*”-t. *Matołcsy Máttyás* nyilas parlamenti képviselő „*sötétben ólálkodó, minket megszálló*”, az erkölcsei süllyedésnek megágyazó lengyelekről beszélt 1939. októberi interpellációjában. Egy honvédelmi miniszteri átirat 1940 januárjában a lengyelek „*követelődző, erőszakos magatartásával, gyakori leittasodásával*” magyarázza, hogy a menekültek „*rövid idő alatt eljártak a lakosság rokonszenvét*”.

Jan Emisarski katonai attasé visszaemlékezéseiben 26 ezer főben adja meg a nyugatra szökött és ott tovább harcolt lengyel katonák, a gyakran ugyanolyan ruhába öltözött „*Sikorski-turisták*” létszámát. Emellett a menekültek „*tömegesen kérték otthonukba való hazabocsátásukat*”, nem csupán ukrán nemzetiségűek és a kémelhárítás értesülései szerint utak, vasutak, hidak felrobbantását tervező kommunista meggyőződésűek. Voltak, akik Németországba tartottak. A „*felesküldött hazatérők*”, a német, illetve bolsevik fennhatóság alatt lévő területekre távozók közül a legtöbb „*feldagadt képpel*” tért vissza a „*kakastollasok*” kíséretében, de a visszaemlékezések szerint minden ötödik-tizediknek sikerült az átjutás. Persze, akik el tudták hagyni az országot, a velük összekacsintó magyar hatóságokra emlékeztek, akik a táborokból eltűnő emberek miatt dühöngő németek megnyugtatóására időnként ellenőrzés. Az csak később tudatosult sokakban, hogy „*a magyarok néha kiadják a hivatalos vendégeket*”. A KEOKH anyagában számos jelentés található a belügy fogház- és toloncügyosztályán előállított lengyel állampolgárokról. Kezdetben a szovjetek által megszállt területen való hosszabb tartózkodás vagy a szakáll viselete is megalapozhatta a kém-, illetve

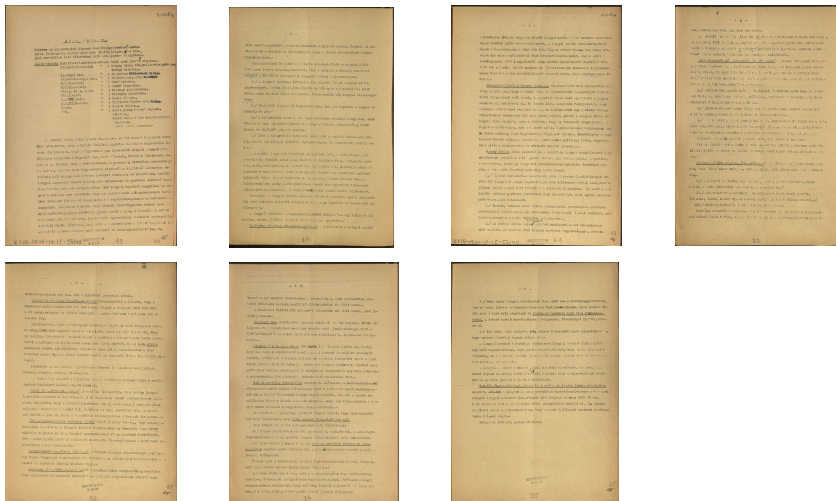

5/b. számú forrás

**Kimutatás a tabi tábor kötelekébe tartozó zsidó lengyel polgári menekültekről
Tab, 1944. április 23.**

Jelet: MNL OL K 150-IX-10-1944-560815. – Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Belügyminisztériumi levéltár, Belügyminisztérium, Általános iratok. – Eredeti, aláírásokkal ellátott irat.

Persze, ez az elkülönítés akár a védelmüket is eredményezhette, mint - többek között - a váci zsidó internátusban elhelyezett lengyel árvák esetében. Annak kimondását, hogy a lengyel zsidók esetében „ugyanolyan eljárást kell alkalmazni, mint a magyar zsidókkal”, csak 1944. június 21-én javasolta egy BM-előterjesztés. A minisztertanács aznap ülésén 7. „Az 1939. év óta Magyarországra menekült lengyelek helyzetének megváltoztatása” című napirendi pontként szerepelt kérdésről sajnos nem maradt fenn a jegyzőkönyv, ugyanakkor egy 1944. június 10-ei, szintén e tárgyban tartott értekezlet jegyzőkönyve szerint a közbiztonsági osztály kiadta az ezt célzó rendeletét. Sajátos a döntésekről született összefoglaló fogalmazása: „Lengyel zsidókkal úgy elbánni, mint a hazai zsidókkal”. Ezt az irat végén pontosítják: „A lengyel zsidókat tekintet nélkül menekült mivoltukra, és arra, hogy mikor léptek az ország területére, úgy kell kezelni, mint a magyarországi zsidókat és az országból ki kell őket szállítani”.

6. számú forrás

**Zsidó fajú lengyel polgári menekültekkel történő eljárás
Jegyzőkönyv a lengyel menekültek zárt táborokban való elhelyezéséről tartott értekezletről
Budapest, 1944. június 10.**

Jelet: MNL OL K 150-IX-15-1944-561411. – Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Belügyminisztériumi levéltár, Belügyminisztérium, Általános iratok. – Másolat.

Az elvi németbarát és a német frontsikerek hatására keménykedő magyar politika gyakran ütközött a hagyományosan lengyelbarát, illetve a német kudarcok idején szelídebb bánásmóddal, ezt az önértékes lengyelek „kicsit gyávaságnak”, a magyarok diplomáciának nevezték. A németek követeléseit, majd a Gestapo utasításait „teljesítő-tagadó” magyar álláspont miatt lengyelek gyakran ott is bántó szándékot vélték felfedezni, ahol erről szó sem volt, de ugyanez igaz a néha ok nélkül feltételezett láthatatlan segítő magyar kezekre is. Ráadásul a trükköket, a vélt államérből folytatott politikát sem a németek, sem a nyugati hatalmak nem értékelték.

- Címkék:**
[lengyel](#) [2]
[KEOKH](#) [3]
[zsidóság](#) [4]
[Kárpátalja](#) [5]
[Antall József](#) [6]
[Teleki Pál](#) [7]
[internálás](#) [8]

Kiadás: 15. évfolyam (2015) 6. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/lengyel_hazafi_vs._lengyel_zsido.html

Hivatkozások

- [1] https://www.archivnet.hu/politika/lengyel_hazafi_vs._lengyel_zsido.html
- [2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/lengyel>
- [3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/keokh>
- [4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/zsidóság>
- [5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/karpatalja>
- [6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/antall-jozsef>
- [7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/teleki-pal>
- [8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/internalas>